

<https://www.trouw.nl/nieuws/historici-verdiene-steun-voor-breed-onderzoek-naar-de-politionele-acties~ba1fb598/>

Trouw, 21 juni 2012.

Trouw

de politionele acties

Veteranen van de oorlog in Indië. Beeld ANP

Drie gerenommeerde onderzoeksinstituten roepen de Nederlandse overheid op het initiatief te nemen tot een groot historisch onderzoek naar het Nederlandse militaire optreden tijdens de onafhankelijkheidsstrijd in Indonesië.

21 juni 2012, 7:22

Nu hebben wetenschappers wel vaker een goed idee. En doorgaans gieten ze dat in de vorm van een onderzoeksvorstel waarvoor ze steun zoeken bij publieke of private financiers. Piet Kamphuis, Gert Oostindie en Marjan Schwegman echter schreven een open brief.

Het gaat hen blijkbaar om meer dan om enkele miljoenen euro's voor een onderzoeksproject. Het gaat hen om de erkenning dat we nog geen goed beeld hebben van de gebeurtenissen tussen 17 augustus 1945, de dag van de onafhankelijkheidsverklaring, en 27 december 1949, de soevereiniteitsoverdracht.

Kamphuis, Oostindie en Schwegman zijn directeur van respectievelijk het Nederlands Instituut voor Militaire Historie, het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, en het Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies. Dat die eerste zich achter het voorstel heeft geschaard, is van groot gewicht. Want voor de betrokken militairen is de periode van de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd en de 'politionele acties' zeer beladen. Onderzoek naar die periode kan heftige emoties oproepen. Maar onder historici, tot in defensiekringen, leeft het idee dat nu de tijd rijp is om die beladen geschiedenis in kaart te brengen.

Die geschiedschrijving is traag op gang gekomen. 'Ontsporingen van geweld' van Van Doorn en Hendrix geldt nog altijd als schoolvoorbeeld van sociologisch veldwerk, maar het kon pas in 1970 gepubliceerd worden, nadat ook een eerste overheidsonderzoek was gepubliceerd: de Excessennota. Sindsdien is er wel onderzoek gedaan, maar is het nooit tot een alomvattende studie gekomen. Volgens de initiatiefnemers moet dat nu gebeuren, omdat er nog levende getuigen zijn, en omdat ook Indonesië bereid zou zijn bronnen te openen voor historisch onderzoek. En omdat het inmiddels mogelijk moet zijn om met het onderzoek ver te blijven van het vellen van een oordeel over het optreden van de Nederlandse krijgsmacht of van individuele militairen.

Geen goed of fout. Doel van de onderzoekers is na te gaan onder welke omstandigheden militairen hun zelfbeheersing kunnen verliezen. Een project met dat doel en met zo'n draagvlak onder historici verdient steun, op voorwaarde dat het de gebruikelijke wetenschappelijke kwaliteitstoets kan doorstaan.